

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen, 134 § i kommunikationsmarknadslagen och lagen om televisions- och radioverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen om skyldighet att distribuera programutbud ändras och att bestämmelser om textning och ljudtextning av programutbud fogas till lagen om televisions- och radioverksamhet. Det föreslås att tillämpningen av den nuvarande bestämmelsen om distributionsskyldigheten förlängs till utgången av juni 2011, då de föreslagna ändringarna träder i kraft.

Det föreslås att skyldigheten att distribuera programutbud begränsas så att den utöver allmännyttiga programutbud omfattar enbart sådana programutbud som tjänar allmänintresset som fritt kan tas emot och som sänds med stöd av en riksomfattande programkoncession och som ska förses med en ljud- och textningstjänst.

Syftet med de ändringar som föreslås i lagen om televisions- och radioverksamhet är att främja syn- och hörselskadades möjlighet att ta del av tv-sändningar. Den föreslagna skyldigheten gagnar också andra grupper, såsom äldre och invandrare.

Ändringen av bestämmelsen om ikraftträdande av 134 § i kommunikationsmarknadslagen, som förlänger den nuvarande regleringen av distributionsskyldigheten, avses träda i kraft den 1 september 2010 och är avsedd att tillämpas till utgången av juni 2011. Ändringarna i kommunikationsmarknadslagen och i lagen om televisions- och radioverksamhet avses träda i kraft den 1 juli 2011. Det föreslås att bestämmelserna om skyldigheten att distribuera programutbud i fråga om de kommersiella kanalerna utfärdas för en viss tid på så sätt att de är i kraft till utgången av december 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU	4
Direktivet om samhällsomfattande tjänster	4
Pliktens omfattning.....	4
Översynen av direktivet om samhällsomfattande tjänster	5
Tjänster för syn- och hörselskadade	5
Sändningsplikten och skyldigheten att texta program i vissa andra länder	6
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	8
3.1 Målsättning.....	8
3.2 Alternativa lösningar	8
3.3 De viktigaste förslagen.....	9
Revidering av bestämmelserna om distributionsskyldigheten	9
Syn- och hörselskadades tillgång till program	9
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	10
4.1 Ekonomiska konsekvenser	10
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	11
4.3 Samhälleliga konsekvenser	11
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	11
DETALJMOTIVERING	12
1 LAGFÖRSLAG	12
1.1 Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen.....	12
1.2 Kommunikationsmarknadslagen.....	12
1.3 Lagen om televisions- och radioverksamhet.....	14
2 NÄRMARE FÖRESKRIFTER OCH BESTÄMMELSER	15
3 IKRAFTTRÄDANDE	16
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	16
LAGFÖRSLAG	20
1. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen	20
2. Lag om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen.....	21
3. Lag om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet	22
BILAGOR.....	24
PARALLELLTEXT	24
1. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen	24
2. Lag om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen.....	25
3. Lag om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet	27
BILAGA	31
FÖRORDNINGSUTKAST	31
om ljud- och textningstjänst som ska införas i programutbud för television	31

ALLMÄNNA MOTIVERINGAR

1 Inledning

Skyldigheten att sända tv-programutbud (på engelska must carry) inom Europeiska unionen baserar sig på artikel 31 i Europaparlamentets och rådets direktiv om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster 2002/22/EG (nedan direktivet om samhällsomfattande tjänster). I Finland gäller sändningsplikten utöver allmännyttiga programutbud också riksomfattande tv- och radioprogramutbud som fritt kan tas emot.

Direktivet om samhällsomfattande tjänster har reviderats i samband med det så kallade telekompaketet. Tillämpningsområdet för sändningsplikten har inskränkts så att det endast kan omfatta programutbud som gynnar allmänintresset och som försetts med tjänster med hjälp av vilka syn- och hörselskadade kan ta del av programutbudet.

I propositionen föreslås att de ändringar som motsvarar den förestående revideringen av direktivet görs samtidigt som bestämmelser om textning och ljudtextning av tv-programutbud utfärdas.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

I 134 § i kommunikationsmarknadslagen finns bestämmelser om skyldigheten att distribuera programutbud. Europeiska kommissionen ansåg hösten 2006 att Finlands reglering inte motsvarade artikel 31 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Den föreskrivna distributionsskyldigheten i Finland var alltför omfattande. Kommissionen inledde på hösten ett överträdelseförfarande mot Finland, vilket ledde till att distributionsskyldighetens omfattning inskränktes till sin nuvarande form genom en lagändring som trädde i kraft 2008. Enligt bestämmelsen är teleföretag som tillhandahåller nättjänster i kabeltelevisionens nät skyldiga att i nätet utan ersättning distribuera

1) Rundradion Ab:s televisions- och radio-programutbud som omfattas av den allmännyttiga verksamheten och som kan tas emot i den kommun där nätet är beläget, i fråga om televisions- och radioverksamhet som utövas i ett sådant markbundet masskommunikationsnät som avses i 2 § 7 punkten i denna lag,

2) special- och tilläggstjänster som ansluter sig till dessa programutbud,

3) televisions- och radioprogramutbud som fritt kan tas emot och tillhandahålls i den kommun där nätet är beläget med stöd av en riksomfattande programkoncession enligt 7 § 1 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet,

4) material som fritt kan tas emot och som redigerats för ett program som ingår i programutbudet enligt 3 punkten, reklam som anknyter till programutbudet samt andra motsvarande tjänster som hör till programutbudet.

Distributionsskyldighet föreligger dock inte, om kabeltelevisionens nätets distributionsförmåga utnyttjas av ett teleföretag i företagets egen tv- eller radioverksamhet eller om det behövs för detta ändamål med tanke på företagets eget rimliga framtida behov. Teleföretaget behöver inte i syfte att uppfylla distributionsskyldigheten göra sådana förbättringar som ökar nätets distributionsförmåga och som kräver betydande ekonomiska investeringar.

De programutbud som avses i 1 mom. jämte tjänster i anknytning till dem ska avgiftsfritt tillhandahållas användaren. Ett teleföretag som tillhandahåller nättjänster i ett kabeltelevisionens nät kan dock kräva en skälig avgift av sina användare för upprätthållande av nätet.

Bestämmelsen är i fråga om andra än Rundradions programutbud tidsbegränsad och gäller till utgången av augusti 2010.

Statsrådet kan med stöd av 11 § i lagen om televisions- och radioverksamhet i anslutning till koncessionerna meddela sådana bestämmelser om programverksamheten som behövs bland annat för säkerställande av ett mångsidigt programutbud och med hänsyn

till behoven hos särskilda grupper bland allmänheten. I de gällande koncessionerna finns inga bestämmelser om textning, referat eller ljudtextning av programutbud.

Ljudtextning, referat och textning av program för syn- och hörselskadade erbjuds för närvarande av Rundradion Ab. Sändningstiden för Rundradions kanaler var 2008 sammanlagt 19 866 timmar. Av detta sändningsflöde består 10 926 timmar av utländskt programutbud som i princip textas. Rundradion textar för närvarande ca 30 procent av den inhemska produktionen av programutbud (aktualitets-, fakta-, drama-, underhållnings- och andaktsprogram). Bolagets mål är att öka denna andel med 5 procentenheter per år. År 2008 textade bolaget 30 procent av nyhetsprogrammen, och i hela det inhemska programutbudet var andelen program som textades tio procent.

Ljudtextning, där ett färdigt textmaterial omvandlas till syntetiskt ljud, finns i regel i alla Rundradions textade utländska program på finskspråkiga kanaler. Något behov av ljudtextning av den inhemska programproduktionen finns inte eftersom synskadade kan följa programmen som de är.

Kommersiella utövare av televisionsverksamhet har på sistone utökat sina nyhets-sändningar med textmaterial som stöd. Med hjälp av textmaterialet får tittaren en allmän överblick av det huvudsakliga innehållet i nyhetssändningen. Andra program på finska är inte textade på de kommersiella kanalerna. Program på främmande språk är nästan undantagslöst textade. Ljudtextning finns inte i program på främmande språk på de kommersiella kanalerna.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Direktivet om samhällsomfattande tjänster

Direktivet om samhällsomfattande tjänster har reviderats i samband med det så kallade telekompaketet genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG av den 25 november 2009 om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektro-

niska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation och förordning (EG) nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen. Tillämpningsområdet för sändningsplikten har inskränkts så att det efter direktivets genomförandeperiod endast kan omfatta programutbud som gynnar allmänintresset och som försetts med tjänster med hjälp av vilka syn- och hörselskadade kan ta del av programmen.

Enligt artikel 31.1 i det reviderade direktivet om samhällsomfattande tjänster får företag som omfattas av medlemsstaternas jurisdiktion och som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät som används för distribution av radio- och tv-sändningar till allmänheten, där ett betydande antal slutanvändare av sådana nät använder dem som sitt huvudsakliga medel för att ta emot radio- och tv-sändningar, av medlemsstaterna åläggas skälig sändningsplikt för överföring av vissa angivna radio- och tv-sändningar och tilläggstjänster, särskilt tjänster för att ge slutanvändare med funktionshinder lämpligt tillträde. Sådan sändningsplikt ska endast införas när det är nödvändigt för att uppfylla mål avseende allmänintresset som klart definierats av varje medlemsstat, och de ska vara proportionella och öppna för insyn. Skyldigheterna skall ses över regelbundet. Den ändrade artikel 31 ska genomföras före den 25 maj 2012.

Nuvarande artikel 31 i direktivet om samhällsomfattande tjänster har i praktiken tolkats framför allt inom ramen för kommissionens eget kommittéarbete och i rättslitteraturen. Nedan framläggs några tolkningssynpunkter.

Pliktens omfattning

Artikel 31 tillämpas på företag som omfattas av medlemsstaternas jurisdiktion och som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät som används för distribution av radio- och tv-sändningar till allmänheten, där ett betydande antal slutanvändare av sådana nät använder dem som sitt huvudsakliga me-

del för att ta emot radio- och tv-sändningar. Det är inte nödvändigt att inskränka skyldigheten enbart till kabeltelevisionsbolag, men skyldigheten kan endast omfatta nätföretag.

Inom konkurrensrätten anses 40 procent vara ett betydande antal. Samma tolkningsregel kan användas då man uppskattar de i direktivet avsedda nätanvändarna som använder nätet som sitt huvudsakliga medel för att ta emot radio- och tv-sändningar.

Huruvida ett programutbud tjänar allmänintresset ska fastställas för alla programutbud som omfattas av sändningsplikten. I direktivets inledande stycke 43 definieras allmän ordning så att den skall vara berättigad. Berättigad allmän ordning kan förknippas med pluralism och kulturell mångfald. I det inledande stycket konstateras också att sändningsplikten kan omfatta överföring av tjänster som är särskilt utformade för att användare med funktionshinder ska kunna få lämplig tillgång till dem.

Det anses allmänt att sändningsplikten gagnar rundradiobolagen. Syftet med den allmännyttiga verksamheten och sändningsplikten är åtminstone i viss mån detsamma; att trygga tillgången till information. Det har närmast diskuterats huruvida något annat programutbud än allmännyttiga programutbud kan omfattas av sändningsplikten. Svaret på frågan är enligt gällande bestämmelser ja-kande, trots att kommissionens ursprungliga mål var ett annat.

Med proportionalitetsprincipen avses att man överväger om man kan nå målen med mindre ingrepp än genom lagstiftning. Proportionalitetsprincipen har också ansetts innebära att om hälften eller mer än hälften av kanalerna omfattas av sändningsplikten, är plikten oskäligt för nätföretaget.

Syftet med genomskinlighet är att skapa ett mer förutsägbart klimat för de nätföretag som omfattas av sändningsplikten. Som huvudregel har man framlagt att lagstiftning där man hänvisar till sändningsföretag utan att identifiera de kanaler som omfattas av sändningsplikten inte kan anses vara genomskinlig. Genomskinligheten är också förknippad med frågan om ett klart fastställt allmänintresse. Skälighetskravet i samband med sändningsplikten tillför i sig inget till de ovan nämnda kriterierna, utan det framhäver behovet av

genomskinlighet och en klar definition av de programutbud som ska distribueras från nätföretagets synpunkt.

Genom att med jämna mellanrum se över bestämmelserna strävar man efter att regelbundet bedöma behovet av sändningsplikten i ljuset av den tekniska och ekonomiska utvecklingen. Detta ska dock inte ske med mindre än ett års mellanrum, eftersom företagens verksamhetsbetingelser förutsätter en viss permanens.

Översynen av direktivet om samhällsomfattande tjänster

Bestämmelserna om EU:s televerksamhet har setts över genom det så kallade telekom-paketet. Artikel 1 om sändningsplikt i direktivet om samhällsomfattande tjänster har ändrats så att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät som används för distribution av radio- och tv-sändningar till allmänheten, där ett betydande antal slutanvändare av sådana nät använder dem som sitt huvudsakliga medel för att ta emot radio- och tv-sändningar, av medlemsstaterna får åläggas skälig sändningsplikt för överföring av vissa angivna radio- och tv-sändningar och tilläggstjänster, särskilt tjänster för att ge slutanvändare med funktionshinder lämpligt tillträde.

Tjänster för syn- och hörselskadade

Finland har undertecknat Förenta nationernas konvention för att skydda och främja rättigheter och värdighet för personer med funktionsnedsättning. Enligt artikel 30.1 b ska konventionsstaterna säkerställa att personer med funktionsnedsättning på lika villkor som andra bereds tillgång till bland annat tv-program och film.

Europaparlamentet och rådet utfärdade den 19 december 2007 direktiv 2007/65/EG om audiovisuella medietjänster (nedan AV-direktivet). Enligt artikel 3c i direktivet ska medlemsstaterna uppmuntra medietjänstleverantörerna att se till att deras tjänster successivt görs tillgängliga för syn- och hörselskadade personer.

Sändningsplikten och skyldigheten att texta program i vissa andra länder

Nederländerna

I Nederländerna är nätoperatörerna skyldiga att sända minst sju tv-programutbud som är avsedda för allmänt ändamål. I skyldigheten ingår att programutbudet ska sändas i oförändrad form och samtidigt som den ursprungliga sändningen. Under vissa förutsättningar får nätoperatörerna dock också sända färre programutbud. I medielagen föreskrivs att tre riksomfattande kanaler, en regional och en lokal kanal av de allmännyttiga kanalerna omfattas av sändningsplikten. Sändningsplikten gäller också två belgiska allmännyttiga kanaler på holländska. Nätoperatörerna har möjlighet att uppbära avgift för den distribution som baserar sig på sändningsplikten. Avgifternas storlek regleras i en separat föreskrift. Inga särskilda bestämmelser finns om ersättningar för upphovsrätt, utan de överenskommer i allmänhet mellan rättsinnehavarna och utövarna av sändningsverksamhet.

I Nederländerna har man stannat för att reglera textningen av program på holländska genom lag för att döva och personer med nedsatt hörsel ska kunna ta del av tv-programmen. I Holland finns omkring 1,5 miljoner döva och personer med nedsatt hörsel som är beroende av textning och inte kan följa program utan text. Skyldigheten har verkställts successivt så att 95 procent av programmen på holländska på allmännyttiga kanaler och 50 procent av programmen på kommersiella kanaler ska vara textade 2011. För närvarande textar de allmännyttiga kanalerna 85 procent av sitt utbud.

I Nederländerna används text-tv för textning och tittarna kan själva välja att ta fram texten om de så önskar. Enligt undersökningar använder över fyra miljoner personer över 13 år textningstjänsten i Nederländerna. Uppskattningsvis hälften av dem använder tjänsten när de vill att tv:n ska stå på låg volym, eller när det är för mycket ljud i omgivningen när de vill följa ett program. Över 40 procent av immigranterna använder textningstjänsten främst för språkstudier.

Storbritannien

I Storbritannien kan kommunikationsmyndigheten (the Office of Communications, "Ofcom") förordna att sändningsplikten gäller sådana kommunikationsnät som ett betydande antal slutanvändare använder som sitt huvudsakliga medel att ta emot tv-program. I kommunikationslagen (Communications Act 2003) bestäms om sändningsplikt för BBC:s tv-tjänster som sänds i digital form, Channel 4, Channel 3, Channel 5 och S4C. Dessutom gäller sändningsplikten offentliga teletexttjänster (Public Teletext Service). Enligt uppgift från Ofcom har det inte varit nödvändigt att verkställa regleringen av sändningsplikten eftersom nätoperatörerna också utan skyldigheten på avtalsbasis distribuerar de program som omfattas av sändningsplikten.

I Storbritannien har man ställt upp ett mål som ska uppnås successivt på tio års sikt för de tv-kanaler som har en andel av tittarna på minst 0,05 procent och som har råd att texta sina program. Huruvida en kanal har råd att texta program avgörs så att kostnaderna för textning inte får överstiga en procent av kanalens omsättning.

Målet är som följer. Det första året ska andelen textade program vara 10 procent av utbudet och det tionde året (2014) 100 procent. När det gäller ljudbeskrivning (Audio Description) var målet ursprungligen att 10 procent av utbudet skulle vara textat det tionde året (2014). Eftersom målet är så lågt har man beslutat att målet ska nås inom fem år (2009). Ofcom utreder läget i sin Access Service Review för 2009. När det gäller program på teckenspråk var målet att fem procent av programmen skulle vara tillgängliga på teckenspråk det tionde året (2014). Det första året var andelen en procent.

I 2003 års Communications Act står att Ofcom ska ställa upp ett mål för de allmännyttiga kanalerna där 80 procent av programmen ska vara textade, tio procent ska ha ljudbeskrivning och fem procent ska vara tillgängliga på teckenspråk det tionde året. För kabel- och satellitkanaler ställdes ett eget mål upp på fem års sikt. Enligt Ofcom:s uppskattning kommer största delen av kanalerna att uppnå sitt mål före utgången av 2014. De

allmännyttiga kanalerna ska ha nått sina mål snabbare. När det gäller textning kommer målen sannolikt att höjas, och BBC textar redan hela sitt programutbud.

Valet av program som ska textas har överlåtits åt kanalerna själva. OFCOM har rekommenderat att de kanaler som har de lägsta målen i första hand ska texta sina populäraste program; detta för att textningen ska gagna så många tittare som möjligt. Kanalerna ska också beakta särskilt äldre när de planerar vilka program som textas. När målen höjs ska man texta så många olika slags program som möjligt, som dessutom tilltalar olika slags tittare. Också detta sker i syfte att textningen ska nå så många människor som möjligt.

Textningsmålen är redan nu rätt höga. Redan nu textar största delen av de kanaler som har uppställda textningsmål omkring 60 procent av sina program. De allmännyttiga kanalerna har högre mål och de textar ofta också nyheter och populära direktsändningar. Också nyhetskanaler som har kontinuerligt pågående nyhetssändningar textar direkta nyhetssändningar.

Sverige

I Sverige omfattar sändningsplikten ägare av kabelnät och andra innehavare av nyttjanderätt som använder kabelnät för att distribuera tv-program till allmänheten. Förutsättningen är att en betydande andel av hushållen använder nätet som sitt huvudsakliga medel att ta emot tv-sändningar. Sändningsplikten gäller inte sändningsverksamhet med hjälp av allmänna telekommunikationsnät, men tillämpas på IPTV-sändningar. Sändningsplikten gäller fyra samtidiga allmännyttiga programutbud som finansieras med tv-licensavgifter, nämligen Sveriges Television Ab:s (nedan SVT) och Utbildningsradion Ab:s SVT1, SVT2, SVT24 och Barnkanalen/Kunskapskanalen. I Sverige har vidare-sändningar som omfattas av sändningsplikten inte befriats från ersättningar för upphovsrätt, utan för dem betalas normala ersättningar.

SVT textar alla program på främmande språk till svenska och uppskattningsvis 70 procent av alla program på svenska. SVT har ställt upp som långsiktigt mål att texta alla

sina program. Detta görs huvudsakligen för att en betydande del av befolkningen behöver text för att kunna följa programmen. Enligt undersökningar använder 10–20 procent av Sveriges befolkning åtminstone tidvis dold textning.

SVT vill erbjuda den del av befolkningen som har nedsatt hörsel samma rättigheter och möjligheter att få information och följa samhällsdebatten som personer med normal hörsel. Också många andra grupper, till exempel invandrare som har ett annat modersmål, får med hjälp av textning bättre möjligheter att följa programmen. Textning har också konstaterats stödja invandrares språkinläring. Textningen utgör i Sverige i genomsnitt 1-2 procent av kostnaderna för programproduktionen.

SVT har tills vidare ingen kapacitet att texta mycket långa direktsändningar, till exempel idrottsevenemang, annat än i undantagsfall. Strävan är dock att alltid texta nyheterna i direktsändningar och till exempel direktsända aktualitetsprogram.

SVT:s koncession förutsätter att en viss del av de allmännyttiga kanalernas program textas. För närvarande ingår i koncessionen ett krav på att 65 procent av programmen textas, men bolaget har en längre tid kunnat överskrida målet. Nästa koncession träder i kraft vid ingången av 2010 och textningskravet skärps sannolikt till närmare 100 procent. SVT sänder program på sammanlagt fem kanaler och bolaget har anställt omkring 50 personer för textning och översättning. Av dessa personer är ungefär 40 översättare eller textare. Förutom att SVT textar programmen inom bolaget köper bolaget en betydande del av översättningarna och textningarna av utomstående.

I Sverige har tjänster för hörselskadade erbjudits av de allmännyttiga kanalerna, men också några av de kommersiellt finansierade kanalerna textar en del av sina program. TV4 och dess många systerkanaler har i sin koncession förpliktats att texta program. Enligt koncessionen ska TV4 sträva efter att texta alla riksomfattande, icke-direkta program på svenska samt utveckla textningen av direktsändningar under sin koncessionsperiod. I Sverige bekostar kanalerna själva textningstjänsten.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med de föreslagna ändringarna är att förtydliga strukturerna inom vidareändring av tv-programutbud och på så sätt förbättra marknadens funktion. Skyldigheten att distribuera programutbud är ett undantagsarrangemang på marknaden för vidareändring av programutbud. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är också att förbättra syn- och hörselskadades möjligheter att ta del av tv-sändningar genom att både den allmännyttiga verksamheten och de kommersiella utövarna av televisionsverksamhet blir skyldiga att successivt förse sina programutbud med en ljud- och textningstjänst. Syftet är också att bringa klarhet i användningen av kortvariga koncessioner.

3.2 Alternativa lösningar

Som en alternativ lösning övervägdes ett slopande av regleringen av distributionsskyldigheten. För detta alternativ talade det faktum att det hade gett jämlika konkurrensförutsättningar på televisionssändningsmarknaden och att det hade främjat konkurrensen. Detta ansågs dock inte vara en möjlig lösning på grund av det stora antalet hushåll med kabeltelevision. För dessa hushåll finns inte alternativa mottagningssätt att tillgå i den utsträckningen att man hade kunnat säkerställa att alla har möjlighet att ta emot programutbud som tjänar allmänintresset med tillhörande tjänster för främjande av funktionshinder tillgång till programutbudet.

Som en alternativ lösning övervägdes en förlängning av den nuvarande regleringen av distributionsskyldigheten. För detta alternativ talade att det hade varit i samklang med nuvarande avtalspraxis. Detta alternativ ansågs med undantag av en kort övergångsperiod dock inte vara genomförbart vid beredningen. Den nuvarande, relativt omfattande distributionsskyldigheten är ett undantagsarrangemang i tv- och radiosändningsverksamheten. I och med ändringen av direktivet om samhällsomfattande tjänster vore det dessut-

om kortsiktigt att upprätthålla det nuvarande arrangemanget. Enligt regeringens uppfattning är det ändamålsenligt att revidera bestämmelserna om distributionsskyldigheten i samband med ljud- och textningstjänsten. Den föreslagna lösningen ligger i linje med det ändrade direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Vid beredningen av propositionen övervägdes möjligheten att inte koppla distributionsskyldigheten enbart till kabeltelevisionsnät. Enligt direktivet om samhällsomfattande tjänster kan skyldigheten införas för företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät som används för distribution till allmänheten, om ett betydande antal slutanvändare av sådana nät använder dem som sitt huvudsakliga medel för att ta emot radio- och tv-sändningar. Direktivets ordalydelse tillåter för närvarande inte att sändningsplikten utsträcks till allmänna kommunikationsnät. Kommunikationsministeriets strävan är att utveckla televisionsdistributionen i nya distributionskanaler. Distributionsskyldigheten behövs inte när tittarna kan välja alternativa distributionkanaler för att ta del av ett programutbud. Det är ändamålsenligt att främja flerkanalsdistribution även genom att i de beslut om godkännande som avses i 26 § i upphovsrättslagen ställa villkor som gäller avtalsverksamhetens teknikneutralitet på de upphovsrättsorganisationer som beviljar nyttjanderätter till upphovsrätter.

Enligt 11 § i den gällande lagen om televisions- och radioverksamhet har koncessionsmyndigheten rätt att i anslutning till koncessionerna meddela sådana bestämmelser om programverksamheten som behövs för säkerställande av ett mångsidigt programutbud och med hänsyn till behoven hos särskilda grupper bland allmänheten. En bestämmelse i lag och en förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av den är emellertid mera ändamålsenliga än en koncessionsbestämmelse och ett genomskinligare sätt att trygga specialgruppernas behov.

Man övervägde också att införa bestämmelser om tolkning av program till teckenspråk och om syntolkning av program. För tillfället erbjuder Rundradion tolkning till teckenspråk och syntolkning som en del av sin allmännyttiga uppgift. Den föreslagna

skyldigheten för kommersiella televisionsaktörer att erbjuda ljud- och textningstjänst är en skyldighet av ett helt nytt slag, och den förutsätter nya investeringar och nya tekniska lösningar. Regeringen anser att de nya skyldigheterna bör införas gradvis. I detta skede är det fortfarande mest ändamålsenligt att genomföra den teckenspråkiga servicen och syntolkningen som en del av Rundradions allmännyttiga uppgift.

3.3 De viktigaste förslagen

Revidering av bestämmelserna om distributionsskyldigheten

Syftet med den föreslagna ändringen av 134 § i kommunikationsmarknadslagen är att regleringen bättre än hittills ska motsvara kraven i det ändrade direktivet om samhällsomfattande tjänster. Distributionsskyldigheten är ett exceptionellt ingrepp i kommunikationsmarknadslagens funktion, vilket också talar för att skyldighetens tillämpningsområde bör inskränkas. För trygghet av distributionen av de programutbud som inte längre omfattas av distributionsskyldigheten i kabeltelevisionsnät föreslås det att distributions-skyldigheten i dess nuvarande form förlängs till utgången av juni 2011.

I förslaget gäller regleringen fortfarande kabeltelevisionsnät. Kabeltelevisionsnätet är utöver det markbundna distributionsnätet i vårt land fortfarande det enda kommunikationsnät som en betydande del av användarna använder som sitt huvudsakliga medel att ta emot radio- och tv-sändningar.

Regeringen anser det stå i rätt proportion till syftet att bibehålla distributionsskyldigheten inte bara för de allmännyttiga programutbudet utan också för de riksomfattande programutbud som tjänar allmänintresset och som innehåller tjänster som hjälper syn- och hörselskadade att följa programmen. I koncessionerna för kanalerna i fråga ingår en skyldighet att utvidga kanalernas distribution till att omfatta hela landet, dvs. också sådana områden där distributionen inte nödvändigtvis är kommersiellt lönsam. I koncessionerna ingår dessutom villkor som innebär att man i programverksamheten ska beakta olika be-

folkningsgruppers behov, att kommunikations- och kulturpolitiska synpunkter ska beaktas i programutbudets struktur, att programutbudet ska främja audiovisuell kultur och att programutbudet ska innehålla nyhets-, aktualitets- och underhållningsprogram. I programverksamheten ska god journalistisk sed iaktas.

Den föreslagna lösningen ligger i linje med det ändrade direktivet om samhällsomfattande tjänster. Genom koncessionsbestämmelserna om programutbudets innehåll och täckning och genom ljud- och textningstjänsten främjas ett klart definierat allmänintresse.

Den föreslagna inskränkningen av distributionsskyldigheten är med tanke på kabeltelevisionsoperatörerna förenlig med proportionalitetsprincipen, eftersom antalet kanaler som omfattas av distributionsskyldigheten i förslaget är förhållandevis litet. Jämfört med nuläget föreslås det att antalet programutbud som omfattas av distributionsskyldigheten minskas väsentligt. Den föreslagna lösningen är genomskinlig på det sätt som avses i direktivet om samhällsomfattande tjänster, eftersom det föreslås att de kanaler som omfattas av distributionsskyldigheten ska fastslås i lag och förordning.

Direktivet om samhällsomfattande tjänster förutsätter regelbunden översyn av distributionsskyldigheten. Därför föreslås det att bestämmelsen om distributionsskyldighet tillämpas till utgången av 2016 för de kommersiella kanalernas del. Därefter finns det sannolikt inte längre något behov av distributionsskyldigheten, eftersom alternativa distributionskanaler utvecklas.

Syn- och hörselskadades tillgång till program

Det föreslås att utövare av televisionsverksamhet ska åläggas att erbjuda syn- och hörselskadade tillgång till programmen. Skyldigheten ska tillämpas på programutbud som tjänar allmänintresset och som sänds med stöd av en riksomfattande programkoncession. Närmare bestämmelser om programutbud och det praktiska genomförandet av den skyldighet som avses i bestämmelsen utfärdas genom förordning av statsrådet. Vid beredningen av propositionen föreslogs det att skyldigheten skulle tillämpas på de riksom-

fattande allmänna programutbud, nämligen MTV3, Fyrn och SuomiTV.

Den föreslagna skyldigheten är nödvändig för att den rätt att ta emot meddelanden som ingår i yttrandefriheten ska kunna tryggas också för syn- och hörselskadade. Dessutom visar erfarenheter från bland annat Storbritannien, Sverige och Holland att också personer med normal hörsel, till exempel invandrare, har nytta av att programmen textas. Textning av tv-program gör också att man kan följa ett program när det annars hade varit omöjligt, till exempel på grund av bakgrundsljud. Att befolkningen åldras kommer också att öka efterfrågan på textningstjänster i framtiden.

Samtidigt är det motiverat att utfärda bestämmelser om referat av program på främmande språk eller om en tjänst där texten i ett textat program omvandlas till ljud. Ljudtextning är en ytterst enkel åtgärd som kan genomföras med små kostnader med hjälp av det översättningsmaterial som producerats för programmet. Tjänsten erbjuds för närvarande av Rundradion och den har visat sig vara en fungerande lösning i praktiken.

Redan för närvarande erbjuder Rundradion ljud- och textningstjänster i delvis större omfattning än vad som nu föreslås. Utbudet av tjänster baserar sig på Rundradions föreskrivna allmännyttiga uppgift. Syftet med förslaget är inte att ändra på den allmännyttiga uppgiften enligt lagen om Rundradion eller de tjänster som erbjuds med stöd av den.

De kostnader som skyldigheten medför har begränsats till en procent av utövarens ersättning.

Ljud- och textningstjänsten kräver en viss ökning av kapaciteten i distributionsnätet. Kapaciteten kan i viss mån ökas genom att kanaler läggs om i kanalknippe B och C och genom att radiokanaler i kanalknippe C ges koncession till exempel i kanalknippe A.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna ändringen av distributions-skyldigheten förväntas inte ha några konsekvenser för statsfinanserna. Den föreslagna inskränkningen av distributionsskyldighetens

omfattning förorsakar en viss ökning av kabeltelevisionsföretagens distributionskostnader i fråga om de programutbud som inte längre omfattas av distributionsskyldigheten. Orsaken är att man för vidareändring av program som omfattas av distributionsskyldigheten enligt 25 i § i upphovsrättslagen (404/1961) inte behöver betala särskild ersättning, till skillnad från vad som är fallet vid annan vidareändring. Den ersättning för vidareändring av utländska betal-tv-kanaler som Kopioisto rf för närvarande tar ut av de olika kanalerna är i allmänhet 0,225 – 0,374 euro per månad per hushåll. Det är sannolikt att ersättningen för vidareändring i fråga om de programutbud som enligt förslaget inte längre omfattas av distributionsskyldigheten blir mindre än detta på grund av det förändrade förhandlingsläget.

Kostnaderna måste således betalas antingen av de utövare av televisionsverksamhet som sänder programutbud eller av nätoperatörerna. Kostnaderna kan stiga något. Det är dock möjligt att utövarna av televisionsverksamhet i en situation där man kommer överens om kostnaderna för kabeldistribution av programutbud för originalsändningar betalar ersättningar för upphovsrätt enligt det markbundna sändningsnätets befolkningstäckning, och kabeldistribution av dessa sändningar uppskattas inte avsevärt öka tv-aktörernas ekonomiska nytta av utnyttjandet av verk som ingår i sändningarna. Ändringen kommer inte som en överraskning för aktörerna. År 2007, när distributionsskyldigheten senast sågs över, var utgångspunkten att distributionsskyldigheten skulle upphöra för de kommersiella kanalernas del i september 2010.

Den föreslagna skyldigheten att erbjuda en ljud- och textningstjänst medför vissa kostnader för de utövare av televisionsverksamhet som erbjuder tjänsterna. Kostnaderna är delvis engångsinvesteringar i apparatur och program som behövs vid textning och ljudtextning, och delvis löpande kostnader som främst uppkommer vid produktion av textmaterial och införande av materialet i programmen samt vid distribution av material för ljud- och textningstjänsten. På basis av en utredning som beställts av ett konsultföretag beräknas kostnaderna för textning vara i ge-

nomsnitt 630 euro per programtimme. Kostnaderna för ljudtextning uppskattas vara i genomsnitt 90 euro per programtimme. I uppskattningarna har reprisering av programmen beaktats.

I den föreslagna regleringen begränsas de kostnader som åsamkas utövarna av televisionsverksamhet av textning och ljudtextning till en procent av utövarens omsättning för föregående räkenskapsperiod. Den föreslagna regleringen förhindrar att kostnaderna blir oskäligt höga.

Den föreslagna ljud- och textningstjänsten kan leda till vissa strukturella förändringar i hur textningen av program genomförs i praktiken. Det kan förväntas att den ökade efterfrågan leder till att det blir mest ändamålsenligt att genomföra textningstjänsten i ett företag som koncentrerar sig på uppgiften, vilket i sin tur kan sänka kostnaderna för textproduktionen genom ett effektivt utnyttjande av resurser.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Den föreslagna skyldigheten att erbjuda en ljud- och textningstjänst leder till en viss ökning av uppgifter för Kommunikationsverket, som övervakar efterlevnaden av lagen. Uppgifterna består av tillsyn av att de angivna andelarna av programutbud som ska förse med ljud- och textningstjänst iakttas. Tillsynen kan ordnas i samband med tillsynen av andra kvotbestämmelser som redan ingår i lagen. Den föreslagna regleringen uppskattas inte leda till ett ökat personalbehov, eftersom iakttagandet av kvoterna kan kontrolleras med hjälp av externa stickprovsundersökningar.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Den föreslagna skyldigheten att förse program med en ljud- och textningstjänst som baserar sig på lagen om televisions- och radioverksamhet och statsrådets förordning som utfärdats med stöd av lagen förbättrar väsentligt möjligheterna att ta del av pluralistisk kommunikation för åtminstone syn- och hörselskadade, äldre och invandrare.

Den föreslagna lösningen, där en del av textningsskyldigheten kan genomföras i den

beställ-tv som utövaren av televisionsverksamhet erbjuder, sporrar utövarna av televisionsverksamhet att utveckla tjänster också i nya distributionskanaler, vilket kan uppskattas effektivisera utvecklingen av informationssamhället. Det inskränkta tillämpningsområdet för distributionsskyldigheten kan på lång sikt beräknas inverka gynnsamt på sätten att distribuera tv-innehåll och förbättra utvecklandet av fungerande förhandlingsstrukturer på sändningsmarknaden.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet. Ett utkast till regeringsproposition skickades på en omfattande remissbehandling i januari 2009. Utlåtanden har inkommit från Sametinget, justitieministeriet, undervisningsministeriet, Riksomfattande handikapprådet, Konsumentverket, Institutet för hälsa och välfärd och Kommunikationsverket. Utlåtanden gavs också av Jyväskylä universitet och Åbo universitet samt av Anna Arsniva, Digita Ab, DNA Ab, Finlands näringsliv rf, Elisa Abp, Pensionärsförbundens intresseorganisation rf, FiCom rf, Finnetförbundet rf, Gramex rf, Centralhandelskammaren, Kopiosto rf, Finska Hörselförbundet rf, Finlands Dövas Förbund rf, MTV Media, Synskadades Centralförbund rf, Näkövammaisten kulttuuripalvelu ry, PlusTV Ab, Sanoma Entertainment Ab, Television Förbundet i Finland rf, Svenska Hörselförbundet rf, TeliaSonera Finland Abp, Teosto rf, Tuotos rf, TV5 Finland Ab, Vanhustyön keskusliitto - Centralförbundet för de gamlas väl ry, Mediernas Centralförbund samt Rundradion Ab.

Utgående från utlåtandena gjordes flera justeringar i propositionen. Förslaget att inskränka antalet televisionsprogramutbud som omfattas av distributionsskyldigheten kritiserades av bland annat Konsumentverket, televisionsaktörerna och representanter för kabeltelevisions- och telebranschen. De organisationer som företrädar upphovsmän och andra upphovsrättsinnehavare ansåg att en distributionsskyldighet som inskränks på det föreslagna sättet är alltför omfattande. I och med ändringen av direktivet måste tillämpningsområdet för distributionsskyldigheten

dock oundvikligen inskränkas. Regeringen anser det ändamålsenligt att föreslå att distributionsskyldigheten ändras enligt förslaget.

De föreslagna bestämmelserna om en ljud- och textningstjänst för televisionsprogramutbud ansågs av representanterna för användarna av tjänsten i huvudsak vara rätt bra. I vissa utlåtanden ansågs det otillräckligt att regleringen inte förpliktar kanalerna att erbjuda syntolkning och tolkning till teckenspråk. Utövarna av televisionsverksamhet och Mediernas Centralförbund ansåg att ljud- och textningstjänsten är en skyldighet inom den allmännyttiga verksamheten som bör täckas med offentliga medel. Motiven till

propositionen kompletterades utgående från de kommentarer som lagts fram.

Televisionsaktörerna framförde sin oro för den begränsade kapaciteten i kanalknippena B och C. Motiven till propositionen precisades också till denna del.

Efter remissbehandlingen visade det sig att det fanns ett behov att fortsätta med den nuvarande distributionsskyldigheten en begränsad tid och att göra vissa lagtekniska ändringar i lagen om televisions- och radioverksamhet. Bestämmelserna fogades till propositionen vid den fortsatta beredningen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om ändring av ikraftträdande-bestämmelsen i lagen om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen

Det föreslås att den nuvarande regleringen av distributionsskyldigheten förlängs till utgången av juni 2011. En förlängning av regleringen behövs för att den avtalsbaserade distributionen av de televisions- och radioprogram som inte längre omfattas av den ändrade distributionsskyldigheten i kabelnät ska kunna tryggas.

1.2 Kommunikationsmarknadslagen

134 §. Skyldighet att distribuera programutbud och tjänster. Det föreslås att de programutbud som omfattas av distributions-skyldigheten begränsas.

Genom den föreslagna paragrafen genomförs den ändrade artikel 31 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Genom ändringarna i direktivet kan distributionsskyldigheten omfatta programutbud som gynnar allmänintresset och som försetts med tjänster för att ge slutanvändare med funktionshinder lämpligt tillträde.

Enligt 1 mom. gäller distributionsskyldigheten nätföretag som erbjuder nättjänster i kabeltelevisionsnät. Med kabeltelevisionsnät avses enligt 2 § 8 punkten i kommunikationsmarknadslagen ett masskommunikationsnät som fungerar via ledning eller med någon annan fast förbindelse. I regeringens proposition RP 112/2002 rd konstateras till denna del att sändningarna i kabeltelevisionsnät tas emot via kabel till skillnad från markbundna masskommunikationsnät, där de tas emot via antenn. Distributionsskyldigheten gäller fortfarande endast kabeltelevisionsnät.

Med tanke på bestämmelsen har det ingen betydelse hur kabeltelevisionsnätet tekniskt har genomförts och med vilken teknik programutbuden distribueras i nätet. Bestämmelsen kan dock inte tillämpas på allmänna kommunikationsnät eftersom man med masskommunikationsnät avser ett kommunikationsnät som i huvudsak används för sändning eller tillhandahållande av televisions- och radioprogramutbud eller annat material som förmedlas i samma form till alla mottagare. Centralt med tanke på definitionen är syftet med kommunikationsnätets enkelriktade kommunikation som går från en sändningspunkt till flera mottagare, till skillnad från telekommunikation och annan dubbelriktad målgruppskommunikation. Nätet kan till sina tekniska egenskaper i sig vara dub-

beliktat, vilket en del av kabeltelevisionsnäten också är. I praktiken tillämpas bestämmelsen på trådbundna nät som används för att erbjuda tittarna televisions- och radiosändningar som tittarna på konsumtionsmarknaden kan ta emot med sedvanliga motagningsanordningar, såsom tv-apparater, tilläggsutrustning till televisionsapparater (set-top-box) eller radiomottagare.

På leverantörer av nättjänster i kabeltelevisionsnät som distribuerar programutbud till tittarna med någon annan teknik än den teknik som allmänt används i kabeltelevisionsnät tillämpas den i paragrafen avsedda skyldigheten, om leverantören också erbjuder tittarna anordningar med hjälp av vilka det är möjligt att ta emot programutbuden med sedvanliga konsumentapparater.

Enligt momentets 1 punkt distribueras sådana televisions- och radioprogramutbud enligt 7 § 1 mom. i lagen om Rundradion Ab som omfattas av den allmännyttiga verksamheten och som kan tas emot i den kommun där nätet är beläget, i fråga om televisions- och radioverksamhet som utövas i ett sådant markbundet masskommunikationsnät som avses i 2 § 7 punkten i kommunikationsmarknadslagen. Enligt momentets 2 punkt ska också special- och tilläggstjänster som ansluter sig till dessa programutbud distribueras. Specialtjänster i anslutning till programutbuden är till exempel tjänster för syn- och hörselskadade. Tilläggstjänster är till exempel tjänster som förmedlas via text-tv.

Enligt momentets 3 punkt ska på basis av distributionsskyldigheten distribueras sådana televisionsutbud som tjänar allmänintresset som fritt kan tas emot och som sänds med stöd av en riksomfattande programkoncession och som enligt 19 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet ska försees med en ljud- och textningstjänst, samt material som fritt kan tas emot och som redigerats för program som ingår i dessa programutbud, reklam som anknyter till programutbudet och special- och tilläggstjänster som ansluter sig till programutbudet. De programutbud som avses i bestämmelsen är allmänna programutbud som enligt koncessionsvillkoren också ska innehålla nyhets- och aktualitetsprogram. Programutbuden ska i enlighet med det tredje lagförslaget också försees med en ljud- och

textningstjänst. När det gäller dessa programutbud är distributionsskyldigheten nödvändig för att trygga möjligheterna att ta emot pluralistisk kommunikation.

Enligt momentets 4 punkt ska med stöd av distributionsskyldigheten också distribueras material som fritt kan tas emot och som redigerats för ett program som ingår i programutbudet enligt 3 punkten, reklam som anknyter till programutbudet samt special- och tilläggstjänster som ansluter sig till programutbudet. I bestämmelsen avsedda specialtjänster som ansluter sig till programutbudet är bland annat ljud- och textningstjänster i anslutning till programmen. Specialtjänster som ansluter sig till programutbudet ska anses vara sådana specialtjänster som innehåller material som producerats för ett visst program. En länk till material som producerats för ett annat ändamål gör inte materialet till en del av programutbudet. Tilläggstjänster innehåller redaktionellt material som i allmänhet inte erbjuds självständigt, separat från programutbudet. Som exempel på tilläggstjänster i anslutning till programutbud kan nämnas programguider, text-tv och tilläggsinformation som fås fram via en separat meny, till exempel poängläget i olika grenar vid friidrottstävlingar.

Paragrafens 2 mom. motsvarar till sitt innehåll det nuvarande momentet. Enligt momentet föreligger distributionsskyldighet inte, om kabeltelevisionsnätets distributionsförmåga utnyttjas av ett teleföretag i företagets egen tv- eller radioverksamhet eller om det behövs för detta ändamål med tanke på företagets eget rimliga framtida behov. Teleföretag behöver inte i syfte att uppfylla distributionsskyldigheten göra sådana förbättringar som ökar nätets distributionsförmåga och som kräver betydande ekonomiska investeringar. Bestämmelsen behövs för att garantera nätägarens skäliga bestämmanderätt.

Genom att skyldigheten begränsas säkerställs att nätets ägare kan använda nätet för sin egen verksamhet. Med televisions- och radioverksamhet avses i bestämmelsen verksamhet enligt lagen om televisions- och radioverksamhet. Begränsningen tillämpas om ett kabeltelevisionsföretag har egen programproduktion som det behöver nätet till. Företagets nyttjandebehov ska vara konkret

och enbart beredskap för eventuell framtida efterfrågan räcker inte. Nyttjandebehovet ska också vara äkta. Om företaget vägrar distribuera programutbud enligt paragrafen ska den bevisa sitt nyttjandebehov. Kommunikationsverket kan med stöd av 126 § i kommunikationsmarknadslagen avgöra om vägran är motiverad.

De programutbud som avses i 1 mom. och tjänster i anknytning till dem ska enligt 3 mom. tillhandahållas användaren avgiftsfritt. Utan hinder av detta kan teleföretag som tillhandahåller nättjänster i ett kabeltelevisionsnät kräva en skälig avgift av sina användare för upprätthållande av nätet. Syftet med bestämmelsen är att hindra kabelföretag som erbjuder nättjänster att kräva avgift av användarna för distribution av dessa programutbud eller tjänster i anslutning till dem. Momentet har samma innehåll som den gällande bestämmelsen, och avsikten är inte att till denna del ändra rättsläget.

Enligt 4 mom. ska programutbud och tjänster som avses i 1 mom. tillhandahållas användarna i oförändrad form och samtidigt som den ursprungliga sändningen. Lagen reglerar dock inte alls möjligheten att kabeltelevisionsbolag utöver sin lagstadgade skyldighet också sänder ändrade programutbud.

Momentet har samma innehåll som den gällande bestämmelsen, och avsikten är inte att till denna del ändra rättsläget.

Programutbudet eller tjänsten ska också erbjudas så att tekniskt skydd inte införs i eller avlägsnas från sändningen. Således kan kabeltelevisionsföretag inte till exempel införa tekniskt skydd i programutbud eller tjänster där skyddet ursprungligen inte funnits.

Enligt 5 mom. ska bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag eller med dem jämförbara centralantennsystem som äger eller administrerar en fastighets interna eller flera fastigheters gemensamma centralantennnät som används för förmedling av masskommunikation i fastigheten till användarnas terminalutrustningar se till att programutbud och tjänster som avses i 1 mom. tillhandahålls användarna i fastigheten i oförändrad form och samtidigt som den ursprungliga sändningen. Momentet har samma innehåll som den gällande bestämmelsen, och avsikten är inte att till denna del ändra rättsläget.

1.3 Lagen om televisions- och radioverksamhet

19 a §. *Syn- och hörselskadades tillgång till program.* Det föreslås att en bestämmelse om tjänster för syn- och hörselskadade tas in i lagen. Tjänster för specialgrupper fastställs i lagen om Rundradion Ab som en uppgift i anslutning till den allmännyttiga verksamheten. För att pluralistisk kommunikation ska vara möjlig också för syn- och hörselskadade är det motiverat att föreskriva om en skyldighet att betjäna specialgrupper också när det gäller kommersiella utövare av televisionsverksamhet. Genom paragrafen genomförs artikel 3c i AV-direktivet

Enligt 1 mom. ska utövare av televisionsverksamhet förse program på finska eller svenska som ingår i deras programutbud med textning, och andra program med referat eller en tjänst där texten i ett textat program omvandlas till ljud (ljud- och textningstjänst). Textning av program på finska eller svenska är av avgörande betydelse för att hörselskadade ska kunna ta del av programmen. Den textning som avses i bestämmelsen ska erbjudas på programmets originalspråk. I ljudtjänsten omvandlas texten i program på främmande språk till maskinellt ljud eller refereras programmets innehåll i form av syntolkning. Med hjälp av tjänsten kan synskadade ta del av program på främmande språk.

Bestämmelser om Rundradions allmännyttiga uppgift finns i 7 a § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993). Huruvida det i den allmännyttiga uppgiften ingår en skyldighet att texta program på till exempel samiska eller romani eller att erbjuda tolkning till teckenspråk avgörs utgående från den allmännyttiga uppgiften. Avsikten med förslaget är inte att till denna del ändra rättsläget.

Enligt 2 mom. ska ljud- och textningstjänsten införas i allmännyttiga programutbud och i sådana programutbud som tjänar allmänintresset som sänds med stöd av en riksomfattande programkoncession och som enligt koncessionen ska innehålla nyhets- och aktualitetsprogram. Det föreslås att de programutbud som ska föras med en ljud- och textningstjänst fastställs i detalj genom förordning av statsrådet. Det är motiverat att utsträcka skyldigheten att erbjuda en ljud- och

textningstjänst till att gälla just dessa programutbud eftersom de på grund av koncessionsbestämmelserna tjänar flera olika grupper av allmänheten.

Enligt 2 mom. behöver textning inte införas i musikföreställningar och sport- och barnprogram. Med musikföreställningar avses musikvideor och konsertupptagningar eller andra föreställningar och program som enbart består av musik.

Enligt 2 mom. kostnaderna för ljud- och textningstjänsten får inte överskrida en procent av utövarens omsättning för föregående räkenskapsperiod. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att de kostnader som ljud- och textningstjänsten medför för utövaren av televisionsverksamhet inte ska vara oskäligen. För kalkylen fastställs genom förordning av statsrådet enligt 3 mom. kostnaderna för ljud- och textningstjänsten för två år i sänder.

Att kostnaderna begränsas utgående från omsättningen kan sporra till företagsarrangemang. Enligt lagens 13 § 2 mom. kan koncessionsmyndigheten återta en koncession, om koncessionshavarens faktiska bestämmanderätt i förhållande till den verksamhet som koncessionen avser förändras så att koncessionshavaren inte längre kan anses vara en i 2 § avsedd utövare av televisions- eller radioverksamhet i fråga om den verksamhet som koncessionen avser.

Enligt 3 mom. kan genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om vilka programutbud som ska föras med en ljud- och textningstjänst. Skyldigheten kan med beaktande av de förutsättningar som föreskrivs i 2 mom. fastställas för programutbud som tjänar allmänintresset och som innehåller nyhets- och aktualitetsprogram. Vid bedömningen av om ett programutbud tjänar allmänintresset ska programutbudens mångsidighet och koncessionsbestämmelser beaktas, samt hur de i praktiken genomförs i programverksamheten. Dessutom ska man beakta i vilken utsträckning programutbuden innehåller program på finska eller svenska som ska föras med en ljud- och textningstjänst. I praktiken kan skyldigheten för närvarande fastställas för programutbuden MTV3 och Fyran. I fråga om koncessionsbestämmelserna uppfylls kravet även av SuomiTV, som dagligen ska sända program på finska och

svenska. Nyhets- och aktualitetsprogram ska också ingå i programutbudet SubTV, men det uppfyller i sin nuvarande form inte de övriga kraven på allmänintresse. De programutbud som ska föras med en ljud- och textningstjänst omfattas av den distributionsskyldighet som avses i det andra lagförslaget.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas också om hur stor del av programmen i programutbudet som ska föras med en ljud- och textningstjänst samt om det tekniska genomförandet av ljud- och textningstjänsten. Genom förordning av statsrådet fastställs bindande kvoter för de andelar av programtimmarna som ska föras med textning och ljudtextning. De bestämmelser om genomförande och sändande av textning som utfärdas i förordningen kan gälla till exempel textningens sändningstid och genomförande av en del av ljud- och textningstjänsten i beställ-tv.

36 §. Tvångsmedel. Hänvisningen till konsumentskyddslagen i 2 mom. ändras så att den motsvarar den ändrade konsumentskyddslagen.

36 a §. Påföljdsavgift. Hänvisningen i 4 mom. ändras för tydlighetens skull så att hänvisningen endast gäller förvaltningsprocesslagen. Ändringen ändrar inte på nuläget.

40 §. Ändringssökande. Paragrafens 1 mom. bibehålls. Som 2 mom. tillfogas en ny bestämmelse enligt vilken ändring i marknadsdomstolens beslut som avses i 36 a § söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Paragrafens 3 mom. motsvarar det nuvarande 2 mom. Ändringarna är lagtekniska och är inte avsedda att ändra på nuläget.

2 Närmare föreskrifter och bestämmelser

Enligt det föreslagna 19 a § 3 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet kan genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om vilka programutbud som ska föras med en ljud- och textningstjänst.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas också om hur stor del av programmen i programutbudet som ska föras med en ljud- och textningstjänst samt om det tekniska genomförandet av ljud-

och textningstjänsten. De bestämmelser om genomförande och sändande av textning som utfärdas i förordningen kan gälla till exempel textningens sändningstid och genomförande av en del av ljud- och textningstjänsten i beställ-tv.

Ett utkast till förordning finns som bilaga till propositionen.

3 Ikraftträdande

Tillämpandet av den gällande distributions-skyldigheten på kommersiella televisions-programutbud upphör den 31 augusti 2010. Det föreslås att den nuvarande regleringen av distributionsskyldigheten förlängs till utgången av juni 2011. Det första lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 september 2010.

I de föreslagna bestämmelserna i det andra och tredje lagförslaget är distributionsskyldigheten och skyldigheten att förse programutbud med en ljud- och textningstjänst delvis avhängiga av varandra. Därför föreslås det att båda lagförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2011, när tillämpningen av det första lagförslaget på kommersiella kanaler upphör. I fråga om 1 mom. 3 och 4 punkten i den föreslagna paragrafen bestäms det att distributionsskyldigheten ska vara tidsbunden och upphöra vid utgången av 2016, då en stor del av televisionskoncessionerna upphör att gälla. Därefter behövs distributionsskyldigheten sannolikt inte längre för kommersiella televisionsutbud, eftersom alternativa distributionsvägar utvecklas.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

De föreslagna bestämmelserna bör granskas i grundlagshänseende. Distributionsskyldigheten hänför sig till tryggandet av yttrandefriheten i 12 § i grundlagen. Skyldigheten bör granskas också med tanke på bestämmelserna om egendomsskydd i 15 § i grundlagen. Med tanke på yttrandefriheten har man ansett det nödvändigt att under alla omständigheter trygga tillgången till allmännyttiga programutbud och tjänster för allmänheten i hela landet. Det huvudsakliga syftet med den föreslagna regleringen enligt 134 § i kommunikationsmarknadslagen är att Rundradion

Ab:s allmännyttiga televisions- och radio-programutbud samt kommersiella programutbud som når en betydande del av allmänheten och som ska föras med en ljud- och textningstjänst ska göras tillgängliga för allmänheten i omfattande utsträckning. Programutbuden ska distribueras inklusive special- och tilläggstjänster.

Riksdagens grundlagsutskott har behandlat skyldigheten att distribuera programutbud i flera olika sammanhang. Grundlagsutskottet har ansett att distributionsskyldigheten avser att trygga den rätt att sprida och ta emot meddelanden som är en del av yttrandefriheten (GrUU 61/2002 rd och 19/2007 rd). Ungefär hälften av hushållen kan i praktiken ta emot tv-sändningar endast via kabel.

Grundlagsutskottet har ansett att det för att upprätthålla yttrandefriheten är viktigt att både allmännyttiga och kommersiella utövare av televisions- och radioverksamhet har tillgång till kabelnätet, som redan över hälften av hushållen har anslutit sig till. Det är sålunda inte möjligt att åstadkomma sebarhet i hela landet utan tillgång till kabeltelevisionsnätet (GrUU 61/2002 rd, s. 4/II, GrUU 7/2005 rd, s. 6 och GrUU 19/2007 rd, s. 3/I).

I princip är distributionen av programutbud i kabeltelevisionsnätet en avtalsfråga. Distributionen av programutbud kan ordnas genom avtal eftersom det finns efterfrågan på programutbuden och kommersiella utövare av televisionsverksamhet försöker få så många tittare som möjligt. Distributionsskyldigheten kan ses som ett exceptionellt ingripande i den avtalsbaserade distributionen, precis som i artikel 31 i direktivet om samhällsomfattande tjänster och i den föreslagna ändringen av direktivet. Det är då motiverat att begränsa distributionsskyldigheten till att utöver allmännyttiga programutbud gälla endast sådana programutbud där det finns ett särskilt samhälleligt behov att trygga mottagandet, till exempel på grund av tilläggstjänster i samband med programutbuden.

I samband med en proposition med förslag till begränsning av distributionsskyldighetens tillämpningsområde ansåg grundlagsutskottet det med hänsyn till proportionaliteten och yttrandefriheten motiverat att distributions-skyldigheten för kommersiella kanaler omprövas senast i slutet av augusti 2010. Detta

förfarande ger de kommersiella kanalerna en möjlighet att förbereda sig inför en ny situation där utbudet eventuellt överförs endast med stöd av avtal. Utskottet ansåg inte att grundlagen ställer några hinder för en sådan lagstiftning (GrUU 19/2007 rd, s. 3/I).

När utskottet diskuterade ett uteslutande av avgiftsbelagda kanaler från distributions-skyldigheten ansåg det att det ändå inte innebär något ingrepp i yttrandefrihetens kärna, dvs. rätten att uttala, publicera och motta fakta, åsikter och andra meddelanden utan på förhand uppställda begränsningar. Utskottet noterade också att lagförslaget inte heller begränsar distribution av programutbud när distributionen baserar sig på avtal och ersättning av kostnader (GrUU 19/2007 rd, s. 3/I). Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande (GrUU 19/2007 rd, s. 2/II) att inskränkningen av distributionsskyldigheten är problemfri med avseende på egendomsskyddet.

Enligt regeringens synpunkt är den föreslagna förlängningen av tillämpningen av distributionsskyldigheten i dess nuvarande form till utgången av juni 2011 en proportionerlig lösning. En kort övergångsperiod är nödvändig för tryggheten av den avtalsbaserade distributionen av de programutbud som inte längre omfattas av distributionsskyldigheten också i kabeltelevisionsnäten. Grundlagsutskottet har inte ansett att distributions-skyldigheten i dess nuvarande form har varit problematisk.

Sändningar som omfattas av distributions-skyldigheten är enligt 25 i § i upphovsrättslagen befriade från ersättningar för upphovsrätt. I samband med behandlingen av förslaget till ändring av upphovsrättslagen (RP 28/2004 rd) ansåg grundlagsutskottet att sett utifrån detta övergripande perspektiv och med tanke på egendomsskyddet i grundlagens 15 § 1 mom. uppfyller bestämmelsen om skyldigheten att betala ersättning till upphovsmannen för fullgörande av en lagstadgad skyldighet inte proportionalitetsprincipen. Upphovsmannens rätt att få ersättning inte bara av det företag som står bakom det ursprungliga programutbudet utan också av det teleföretag som vidareänder det överskrider enligt utskottets mening det som upphovsmannen rimligen har rätt till i en sådan situation (GrUU 7/2005 rd, s. 6). Det fö-

reslås att distributionsskyldighetens omfattning inskränks väsentligt i förhållande till nu-läget. Regeringen anser att propositionen i detta avseende är proportionerlig med tanke på upphovsmännens egendomsskydd.

Enligt vad som föreslås i 19 a § i lagförslag 2 ska en utövare av televisionsverksamhet vara skyldig att se till att programutbud som är avsedda för en betydande del av allmänheten görs tillgängliga för syn- och hörselskadade genom att program på finska eller svenska förses med textning och andra program förses med referat eller en tjänst där texten i ett textat program omvandlas till ljud. Det föreslås att närmare bestämmelser om genomförandet av ljud- och textnings-tjänsten samt om vilka programutbud som når en betydande del av allmänheten utfärdas genom förordning av statsrådet. Den föreslagna skyldigheten ansluter sig till främjandet av syn- och hörselskadades rätt att ta emot meddelanden, som tryggas i 12 § i grundlagen.

Den föreslagna skyldigheten är av betydelse med tanke på egendomsskyddet och näringsfriheten samt de språkliga rättigheterna, vilka tryggas i grundlagen. Grundlagsutskottet har behandlat frågor om egendomsskydd bland annat i samband med utlåtandena om propositionerna med förslag till lag om ändring av telelagen (GrUU 1/1996 rd), förslag till lag om ändring av telemarknadslagen (GrUU 47/1996 rd, GrUU 34/2000 rd och GrUU 5/2001 rd) och förslag till lag om ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden (GrUU 8/2002 rd). Sammanfattningsvis kan det konstateras att utskottet i sin tidigare praxis har ansett att olika skyldigheter med tanke på egendomsskyddet stämmer överens med grundlagen med hänsyn till egendomens speciella karaktär, om skyldigheterna finns inskrivna i tydliga bestämmelser i lag och är skäligen med avseende på ägaren.

Den skyldighet som föreslås gälla utövarna av televisionsverksamhet är motiverad för att trygga syn- och hörselskadades rätt att ta emot meddelanden enligt 12 § i grundlagen och rätten till eget språk enligt 17 § i grundlagen. Det har gjorts försök att främja tillhandahållandet av tjänster som fogas till programutbudet på frivillig väg utan märkbar

framgång. Enligt 24 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses. Vid beredningen av bestämmelsen har en förpliktande reglering ansetts vara den enda möjligheten att förbättra tjänsterna för syn- och hörselskadade.

Bestämmelser om tolkning till teckenspråk och om syntolkning övervägdes vid beredningen av propositionen. Jämfört med den föreslagna ljud- och textningstjänsten är målgruppen för tolkning till teckenspråk förhållandevis liten och det krävs stora ekonomiska insatser för att producera tjänsten. När det gäller syntolkning är målgruppen densamma för den föreslagna syntetiska ljudtjänsten. Med hjälp av den föreslagna ljudtjänsten uppnås en något sämre servicenivå jämfört med syntolkning, men eftersom det är förhållandevis billigt att genomföra tjänsten kan tjänsten erbjudas i ett större antal program. Enligt regeringens synpunkt är det fortfarande proportionerligt att i första hand genomföra syntolkning och tolkning till teckenspråk som en del av Rundradions allmännyttiga uppdrag.

Enligt regeringens synpunkt står det däremot i rätt proportion till syftet att främja en ljud- och textningstjänst som tjänar en stor allmänhet också genom skyldigheter för de kommersiella aktörerna, eftersom dessa tjänster kan genomföras som en del av aktörernas sedvanliga affärsverksamhet så att skyldigheten är proportionerlig och förenlig med näringsfriheten och egendomsskyddet.

Enligt förslaget definieras skyldighetens innehåll i lagbestämmelsen så att den gäller sådana programutbud som tjänar allmänintresset som sänds med stöd av en riksomfattande programkoncession och som enligt koncessionen ska innehålla nyhets- och aktualitetsprogram. Genom förordning kan närmare föreskrivas om vilka programutbud som ska förse med en ljud- och textningstjänst. De riksomfattande programutbud i fråga är allmänna programutbud som enligt koncessionsbestämmelserna ska innehålla nyheter och aktualitetsprogram. Det är motiverat att erbjuda ljud- och textningstjänster i anslutning till just dessa programutbud eftersom tjänsterna på så sätt kan göras tillgängliga för så många behövande som möjligt.

I förslaget omfattar ljud- och textningskyldigheten inte musikföreställningar eller sport- och barnprogram. Nyttan av textning i samband med musikföreställningar, såsom musikvideor och andra föreställningar som enbart består av musik, är så liten att begränsningen av skyldigheten är motiverad. När det gäller barnprogram är begränsningen motiverad på grund av målgruppens begränsade läskunnighet. Sportevenemang går i regel i ett så högt tempo att textning av sådana program med dagens teknik är en stor utmaning. Till denna del är det mer ändamålsenligt att genomföra tjänsterna till exempel i text-tv eller på Internet än i tv-sändningar som ofta är direkta.

Enligt den föreslagna bestämmelsen kan närmare bestämmelser om genomförandet av ljud- och textningstjänsten för syn- och hörselskadade utfärdas genom förordning av statsrådet.

Grundlagsutskottet har ansett att tolkningen av bemyndigandebestämmelserna och innehållet i bestämmelser som utfärdas med stöd av bemyndigande inskränks direkt av 80 § 1 mom. i grundlagen (GrUU 29/2004 rd, s. 3/II, GrUU 25/2005 rd, s. 5/I, GrUU 37/2005 rd, s. 5/II). Den som utfärdar en förordning kan inte utfärda bestämmelser om till exempel omständigheter som är väsentliga med avseende på näringsfriheten eller inskränkningar i den eller andra liknande omständigheter som hör till området för lag (GrUU 7/2005 rd, s.10/I).

Det är inte ändamålsenligt att i en lagbestämmelse i detalj fastställa vilka programutbud som ska förse med ljud- och textningstjänsten, utan detta görs i en förordning som utfärdas av statsrådet. Statsrådets prövningsrätt begränsas till denna del av kravet att programutbuden ska vara riksomfattande och tjäna allmänintresset och av den programutbudsprofil som fastställs i koncessionsbestämmelserna och som baserar sig på koncessionsinnehavarens koncessionsansökan. Således kan statsrådet inte utvidga skyldigheten att erbjuda en ljud- och textningstjänst till att gälla sådana programutbud som når endast en liten del av allmänheten eller specialiserade temakanaler.

Enligt förslaget kan statsrådet genom förordning utfärda närmare bestämmelser också

om hur stor del av programmen i programutbudet som ska föras med en ljud- och textningstjänst samt om det tekniska genomförandet och sändandet av ljud- och textningstjänsten. Det handlar om ytterst tekniska frågor. Genom förordning kan man enligt förslaget föreskriva till exempel att en viss del av de program som ska föras med en ljud- och textningstjänst ska sändas på sådana klockslag att en stor del av allmänheten kan följa dem, eller att en del av tjänsteplikten uppfylls i den beställ-tv som utövaren av televisionsverksamhet erbjuder, särskilt när man beaktar den reglering av det maximala beloppet av kostnaderna för genomförandet av ljud- och textningstjänsten som följer av den föreslagna bestämmelsen.

Enligt de föreslagna bestämmelserna får kostnaderna för ljud- och textningstjänsten inte överstiga en procent av utövarens omsättning för föregående räkenskapsperiod.

Den föreslagna regleringsformen tryggar ställningen för utövarna av televisionsverksamhet och hindrar att kostnaderna för ljud- och textningstjänsten blir oskäligen. I sista hand avgränsar det föreslagna maximibeloppet på en procent skyldighetens omfattning i praktiken. Regleringen kan anses stå i rätt proportion till det eftersträfvade syftet.

Enligt regeringens ståndpunkt är det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning till sin natur så pass tekniskt, att det inte ger upphov till problem med tanke på 80 § i grundlagen.

Regeringen anser att det inte föreligger något hinder för att den föreslagna lagstiftningen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det trots allt önskvärt att utlåtande inhämtas av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag**

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 december 2007 om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen (1329/2007) 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Lagens 134 § 1 mom. 3 och 4 punkten tilllämpas till och med den 30 juni 2011.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 134 §, sådan den lyder i lag 1329/2007, som följer:

14 kap

Särskilda bestämmelser

134 §

Skyldighet att distribuera programutbud och tjänster

Teleföretag som tillhandahåller nättjänster i kabeltelevisionsnät är skyldiga att i nätet utan ersättning distribuera:

1) sådana televisions- och radioprogramutbud enligt 7 § 1 mom. i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) som omfattas av den allmännyttiga verksamheten och som kan tas emot i den kommun där nätet är beläget, i fråga om televisions- och radioverksamhet som utövas i ett sådant markbundet masskommunikationsnät som avses i 2 § 7 punkten i denna lag;

2) special- och tilläggstjänster som ansluter sig till dessa programutbud;

3) sådana televisionsutbud som tjänar allmänintresset som fritt kan tas emot och som sänds med stöd av en riksomfattande programkoncession och som enligt 19 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet ska föras med en ljud- och textningstjänst;

4) material som fritt kan tas emot och som redigerats för ett program som ingår i programutbudet enligt 3 punkten, reklam som anknyter till programutbudet samt special- och tilläggstjänster som ansluter sig till programutbudet.

Distributionsskyldighet föreligger dock inte, om kabeltelevisionsnätets distributions-

förmåga utnyttjas av ett teleföretag i företagets egen tv- eller radioverksamhet eller om det behövs för detta ändamål med tanke på företagets eget rimliga framtida behov. Teleföretag behöver inte i syfte att uppfylla distributionsskyldigheten göra sådana förbättringar som ökar nätets distributionsförmåga och som kräver betydande ekonomiska investeringar.

De programutbud som avses i 1 mom. jämte tjänster i anknytning till dem ska avgiftsfritt tillhandahållas användaren. Ett teleföretag som tillhandahåller nättjänster i ett kabeltelevisionsnät kan dock kräva en skälig avgift av sina användare för upprätthållande av nätet.

Programutbud och tjänster som avses i 1 mom. ska tillhandahållas användarna i oförändrad form och samtidigt som den ursprungliga sändningen.

Bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag eller andra med dem jämförbara upprätthållare av centralantennsystem som äger eller administrerar en fastighets interna eller flera fastigheters gemensamma centralantennnät som används för förmedling av masskommunikation i fastigheten till användarnas terminalutrustningar ska se till att programutbud och tjänster som avses i 1 mom. tillhandahålls användarna i oförändrad form och samtidigt som den ursprungliga sändningen.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 134 § 1 mom. 3 och 4 punkten tillämpas till och med den 31 december 2011. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 9 oktober 1998 om televisions- och radioverksamhet (744/1998) 36 § 2 mom, 36 a § 4 mom och 40 §, sådana de lyder, 36 § 2 mom och 36 a § 4 mom i lag 394/2003 och 40 § i nämnda lag 394/2003 och 1068/2007, samt

fogas till lagen en ny 19 a § som följer:

19 a §

Syn- och hörselskadades tillgång till program

Televisionsprogram på finska eller svenska ska föras med textning, i enlighet med denna paragraf och andra program ska föras med referat eller med en tjänst där texten i ett textat program omvandlas till ljud (*ljud- och textningstjänst*).

Ljud- och textningstjänsten ska införas i de allmännyttiga programutbud som avses i lagen om Rundradion Ab (1380/1993). Ljud- och textningstjänsten ska också införas i sådana programutbud som tjänar allmänintresset som sänds med stöd av en riksomfattande programkoncession och som enligt koncessionen ska innehålla nyhets- och aktualitetsprogram. Tjänsten behöver inte införas i musikföreställningar och sport- och barnprogram. Kostnader som ljud- och textningstjänsten medför för utövare av annan än allmännyttig televisionsverksamhet får inte överskrida en procent av utövarens omsättning under föregående räkenskapsperiod.

Genom förordning av statsrådet kan det utfärdas närmare bestämmelser om vilka programutbud som ska föras med en ljud- och textningstjänst. Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas också om hur stor del av programmen i programutbudet som ska föras med en ljud- och textningstjänst samt om det tekniska genomförandet och sändandet av ljud- och textningstjänsten. Kostnader per programtimme för ljud- och textningstjänsten ska fastställas igenom förordning av statsrådet för två kalenderår i sänder.

36 §

Tvångsmedel

I fråga om de i 35 § nämnda bestämmelser vars efterlevnad övervakas av konsumentombudsmannen iakttas 2 kap. 16, 17 och 19 § i konsumentskyddslagen.

36 a §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på framställning av den tillsynsmyndighet som avses i 35 §. På behandlingen och utredningen av ärendet i marknadsdomstolen tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996). Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

40 §

Ändringssökande

Statsrådets, kommunikationsministeriets eller Kommunikationsverkets beslut får överklagas så som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Statsrådet, kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och konsumentombudsmannen kan i sina beslut bestämma att besluten ska iakttas även om de överklagas.

Ändring i ett sådant beslut av marknadsdomstolen som avses i 36 a § får sökas ge-

nom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Ett sådant beslut av Kommunikationsverket som avses i 20 a § kan verkställas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 12 mars 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Suvi Lindén*

*Bilagor
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 december 2007 om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen (1329/2007) 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Gällande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
Lagens 134 § 1 mom. 3 och 4 punkten tillämpas till och med den 31 augusti 2010.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Föreslagen lydelse

Lagens 134 § 1 mom. 3 och 4 punkten tillämpas till och med den *31 juni 2011*.

Denna lag träder i kraft den _____ *20* .

2.

Lag**om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 134 §, sådan den lyder i lag 1329/2007, som följer:

Gällande lydelse

14 kap

Särskilda bestämmelser

134 §

Skyldighet att distribuera programutbud och tjänster

Teleföretag som tillhandahåller nättjänster i kabeltelevisionsnät är skyldiga att i nätet utan ersättning distribuera:

1) sådana televisions- och radioprogramutbud enligt 7 § 1 mom. i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) som omfattas av den allmännyttiga verksamheten och som kan tas emot i den kommun där nätet är beläget, i fråga om televisions- och radioverksamhet som utövas i ett sådant markbundet masskommunikationsnät som avses i 2 § 7 punkten i denna lag;

2) special- och tilläggstjänster som ansluter sig till dessa programutbud;

3) televisions- och radioprogramutbud som fritt kan tas emot och tillhandahålls i den kommun där nätet är beläget med stöd av en riksomfattande programkoncession enligt 7 § 1 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet;

4) material som fritt kan tas emot och som redigerats för ett program som ingår i programutbudet enligt 3 punkten, reklam som anknyter till programutbudet samt andra motsvarande tjänster som hör till programutbudet.

Distributionsskyldighet föreligger dock inte, om kabeltelevisionsnätets distributionsförmåga utnyttjas av ett teleföretag i företags egen tv- eller radioverksamhet eller om

Föreslagen lydelse

14 kap

Särskilda bestämmelser

134 §

Skyldighet att distribuera programutbud och tjänster

Teleföretag som tillhandahåller nättjänster i kabeltelevisionsnät är skyldiga att i nätet utan ersättning distribuera:

1) sådana televisions- och radioprogramutbud enligt 7 § 1 mom. i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) som omfattas av den allmännyttiga verksamheten och som kan tas emot i den kommun där nätet är beläget, i fråga om televisions- och radioverksamhet som utövas i ett sådant markbundet masskommunikationsnät som avses i 2 § 7 punkten i denna lag;

2) special- och tilläggstjänster som ansluter sig till dessa programutbud;

3) sådana televisionsutbud som tjänar allmänintresset som fritt kan tas emot och som sänds med stöd av en riksomfattande programkoncession och som enligt 19 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet ska föras med en ljud- och textningstjänst;

4) material som fritt kan tas emot och som redigerats för ett program som ingår i programutbudet enligt 3 punkten, reklam som anknyter till programutbudet samt special- och tilläggstjänster som ansluter sig till programutbudet.

Distributionsskyldighet föreligger dock inte, om kabeltelevisionsnätets distributionsförmåga utnyttjas av ett teleföretag i företags egen tv- eller radioverksamhet eller om

det behövs för detta ändamål med tanke på företagets eget rimliga framtida behov. Teleföretaget behöver inte i syfte att uppfylla distributionsskyldigheten göra sådana förbättringar som ökar nätets distributionsförmåga och som kräver betydande ekonomiska investeringar.

De programutbud som avses i 1 mom. jämte tjänster i anknytning till dem ska avgiftsfritt tillhandahållas användaren. Ett teleföretag som tillhandahåller nättjänster i ett kabeltelevisionsnät kan dock kräva en skälig avgift av sina användare för upprätthållande av nätet.

Programutbud och tjänster som avses i 1 mom. ska tillhandahållas användarna i oförändrad form och samtidigt som den ursprungliga sändningen.

Bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag eller med dem jämförbara centralantennsystem som äger eller administrerar en fastighets interna eller flera fastigheters gemensamma centralantennnät som används för förmedling av masskommunikation i fastigheten till användarnas terminalutrustningar ska se till att programutbud och tjänster som avses i 1 mom. tillhandahålls användarna i fastigheten i oförändrad form och samtidigt som den ursprungliga sändningen.

det behövs för detta ändamål med tanke på företagets rimliga framtida behov. Teleföretaget behöver inte i syfte att uppfylla distributionsskyldigheten göra sådana förbättringar som ökar nätets distributionsförmåga och som kräver betydande ekonomiska investeringar.

De programutbud som avses i 1 mom. jämte tjänster i anknytning till dem ska avgiftsfritt tillhandahållas användaren. Ett teleföretag som tillhandahåller nättjänster i ett kabeltelevisionsnät kan dock kräva en skälig avgift av sina användare för upprätthållande av nätet.

Programutbud och tjänster som avses i 1 mom. ska tillhandahållas användarna i oförändrad form och samtidigt som den ursprungliga sändningen.

Bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag eller andra med dem jämförbara upprätthållare av centralantennsystem som äger eller administrerar en fastighets interna eller flera fastigheters gemensamma centralantennnät som används för förmedling av masskommunikation i fastigheten till användarnas terminalutrustningar ska se till att programutbud och tjänster som avses i 1 mom. tillhandahålls användarna i oförändrad form och samtidigt som den ursprungliga sändningen.

Denna lag träder i kraft den 20. 134 § 1 mom. 3 och 4 punkten i denna lag tillämpas fram till den 31 december 2016. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om televisions- och radioverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 9 oktober 1998 om televisions- och radioverksamhet (744/1998) 36 § 2 mom., 36 a § 4 mom. och 40 §, sådana de lyder, 36 § 2 mom. och 36 a § 4 mom. i lag 394/2003 och 40 § i nämnda lag 394/2003 och i lag 1068/2007, samt fogas till lagen en ny 19 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

19 a §

Syn- och hörselskadades tillgång till program

Televisionsprogram på finska eller svenska ska föras med textning, i enlighet med denna paragraf och andra program ska föras med referat eller med en tjänst där texten i ett textat program omvandlas till ljud (ljud- och textningstjänst).

Ljud- och textningstjänsten ska införas i de allmännyttiga programutbud som avses i lagen om Rundradion Ab (1380/1993). Ljud- och textningstjänsten ska också införas i sådana programutbud som tjänar allmänintresset som sänds med stöd av en riksomfattande programkoncession och som enligt koncessionen ska innehålla nyhets- och aktualitetsprogram. Tjänsten behöver inte införas i muskföreställningar och sport- och barnprogram. Kostnader som ljud- och textningstjänsten medför för utövare av annan än allmännyttig televisionsverksamhet får inte överskrida en procent av utövarens omsättning under föregående räkenskapsperiod.

Genom förordning av statsrådet kan det utfärdas närmare bestämmelser om vilka programutbud som ska föras med en ljud- och textningstjänst. Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas också om hur stor del av programmen i programutbudet som ska föras med en ljud- och textningstjänst samt om det tekniska genomförandet och sändandet av ljud- och textningstjänsten. Kostnader per programtimme

för ljud- och textningstjänsten ska fastställas igenom förordning av statsrådet för två kalenderår i sänder.

36 §

Tvångsmedel

Om en utövare av televisions- eller radioverksamhet eller något annat teleföretag som avses i kommunikationsmarknadslagen bryter mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, kan tillsynsmyndigheten ge utövaren en anmärkning och ålägga denne att avhjälpa sitt fel eller sin försummelse. Ett beslut kan förenas med vite på det sätt som bestäms i viteslagen.

I fråga om de i 35 § nämnda bestämmelser vars efterlevnad övervakas av konsumentombudsmannen iakttas 2 kap. 7, 8, 9 och 10 § konsumentskyddslagen samt marknadsdomstolslagen

36 §

Tvångsmedel

I fråga om de i 35 § nämnda bestämmelser vars efterlevnad övervakas av konsumentombudsmannen iakttas 2 kap. 16, 17 och 19 § i konsumentskyddslagen.

36 a §

Påföljdsavgift

En utövare av televisions- eller radioverksamhet som handlar i strid med 3 eller 4 kap. och trots uppmaning inte inom en tid som den tillsynsmyndighet som avses i 35 § satt ut rättar sitt förfarande, kan påföras en påföljdsavgift. Påföljdsavgift får inte påföras, om förfarandet inte har nämnvärd inverkan på uppnåendet av målen för denna lag eller om det med hänsyn till tryggandet av målen annars är uppenbart ogrundat att påföra en påföljdsavgift.

Vid fastställandet av påföljdsavgift skall arten och omfattningen av förfarandet samt dess varaktighet beaktas.

Avgiftens storlek är minst 1 000 euro och högst en miljon euro. Om gärningen eller försummelsen har synnerligen omfattande verkningar för uppnåendet av målen för denna lag, får nämnda belopp överskridas. Avgiften får dock utgöra högst 5 procent av omsätt-

36 a §

Påföljdsavgift

ningen för den koncessionsberoende verksamhet som utövar av televisions- eller radioverksamhet bedrivit under det föregående året.

Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på framställning av den tillsynsmyndighet som avses i 35 §. På behandlingen av ärendet i marknadsdomstolen tillämpas *marknadsdomstolslagen. I övrigt tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996) på behandlingen och utredningen av ärendet.* Påföljdsavgiften skall betalas till staten.

Påföljdsavgiften verkställs utan dom eller beslut med iakttagande av lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961). Verkställigheten av avgiften sköts av Rättsregistercentralen. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgiften. I förordningen kan det bestämmas om anmälningsskyldighet för myndigheterna när den är av betydelse för verkställigheten av påföljdsavgiften, återbetalning av påföljdsavgift och andra liknande omständigheter som är relevanta för verkställigheten av avgiften.

Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på framställning av den tillsynsmyndighet som avses i 35 §. På behandlingen och utredningen av ärendet i marknadsdomstolen tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996). Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

40 §

Ändringssökande

Statsrådets, kommunikationsministeriets eller Kommunikationsverkets beslut får överklagas så som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Statsrådet, kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och konsumentombudsmannen kan i sina beslut bestämma att besluten ska iakttas även om de överklagas.

Ett sådant beslut av Kommunikationsverket som avses i 20 a § kan verkställas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

40 §

Ändringssökande

Statsrådets, kommunikationsministeriets eller Kommunikationsverkets beslut får överklagas så som bestäms i förvaltningsprocesslagen. Statsrådet, kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och konsumentombudsmannen kan i sina beslut bestämma att besluten ska iakttas även om de överklagas.

Ändring i ett sådant beslut av marknadsdomstolen som avses i 36 a § får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen så som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Ett sådant beslut av Kommunikationsverket som avses i 20 a § kan verkställas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 . Åtgärder som verkställigheten av lagen förut-sätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

*Bilaga
Förordningsutkast*

Statsrådets förordning

om ljud- och textningstjänst som ska införas i programutbud för television

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från kommunikationsministeriet, föreskrivs med stöd av 19 a § 3 mom. i lagen av den 9 oktober 1998 om televisions- och radioverksamhet (744/1998), sådant det lyder i lag / :

1 §

Den ljud- och textningstjänst som avses i 19 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet ska införas i program som ingår i de programutbud som sänds i televisionsverksamheten enligt bilagan.

Till de programtimmar som avses i bilagan räknas i fråga om textning program på finska eller svenska med undantag av musik-, sport- och barnprogram. Till de programtimmar som avses i bilagan räknas i fråga om ljudtjänsten alla andra program än program på finska eller svenska.

Av de i bilagan avsedda andelarna av programtimmarna som ljud- och textningstjänsten utgör kan en tredjedel genomföras i den beställ-tv som utövaren av televisionsverksamhet erbjuder.

Av de i bilagan avsedda andelarna av programtimmarna som ljud- och textningstjänsten utgör ska en tredjedel sändas mellan klockan 17 och 23 i televisionsverksamheten.

2 §

De programutbud som avses i 19 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet, i vilka en ljud- och textningstjänst ska införas, är följande:

1)

3 §

Vid beräkningen av kostnaderna för ljud- och textningstjänsten används 2011 och 2012 följande summor per programtimme:

1) införande av ljud i programutbud 90 euro,

2) införande av textning i program på finska eller svenska 630 euro.

4 §

Om de kostnader som utövaren av televisionsverksamhet har för ljud- och textningstjänsten överskrider en procent av omsättningen för föregående räkenskapsperiod tillämpas den nedsatta andelen av ljud- och textningstjänstens andel av programtimmarna i bilagan. Om även den nedsatta andelen överskrider en procent av omsättningen för föregående räkenskapsperiod ska utövaren av televisionsverksamhet införa ljud- och textningstjänsten i en så stor del av programmen som enligt ovan fastställda kostnader är möjligt utan att kostnaderna överskrider en procent av omsättningen för föregående räkenskapsperiod.

5 §

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Bilaga

1.1 Införande av ljud- och textningstjänst i program som ingår i programutbud som sänds med stöd av riksomfattande programkoncession, andel av kalenderårets programtimmar

År	Textningstjänstens andel av programtimmar, program på finska eller svenska	Textningstjänstens andel av programtimmar, nedsatt andel	Ljudtjänstens andel av programtimmar, andra än program på finska eller svenska
2011	15 %	10 %	15 %
2012	25 %	15 %	25 %
2013	35 %	20 %	35 %
2014	40 %	25 %	40 %
2015	45 %	30 %	45 %
2016	50 %	35 %	50 %

1.2. Införande av textningstjänst i program som ingår i allmännyttiga programutbud, andel av kalenderårets programtimmar

År	Textningstjänstens andel av programtimmar
2011	50 %
2012	60 %
2013	70 %
2014	80 %
2015	90 %
2016	100 %

1.3 Ljudtjänsten ska införas i alla program som ingår i allmännyttiga programutbud. Ljudtjänst behöver dock inte införas i program där det inte är möjligt att införa tjänsten utan att kränka programmakarnas rättigheter eller av något annat motsvarande skäl.